

III

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1264/19
16. маја 2019. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

На основу члана 43. став 6. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), члана 18. став 2. Закона о систему јавних служби ("Службени гласник Републике Српске", бр. 68/07 и 109/12) и члана 140. ст. 1. и 2. Закона о основном васпитању и образовању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 44/17 и 31/18), Влада Републике Српске, на 20. сједници, одржаној 16.5.2019. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

**О ПРЕСТАНКУ ДУЖНОСТИ ДИРЕКТОРА ЈАВНЕ
УСТАНОВЕ ОСНОВНА ШКОЛА "ДРАГАН ВУЈАНОВИЋ"
СВОДНА, НОВИ ГРАД**

1. Миодрагу Зорићу, професору физичког васпитања и спорта, престаје дужност директора Јавне установе Основна школа "Драган Вујановић" Сводна, Нови Град, на лични захтјев - оставком.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1260/19
16. маја 2019. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

На основу члана 43. став 6. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), члана 18. став 3. Закона о систему јавних служби ("Службени гласник Републике Српске", бр. 68/07, 109/12 и 44/16) и члана 137. став 6. Закона о основном васпитању и образовању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 44/17 и 31/18), Влада Републике Српске, на 20. сједници, одржаној 16.5.2019. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

**О ИМЕНОВАЊУ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ ДИРЕКТОРА
ЈАВНЕ УСТАНОВЕ ОСНОВНА ШКОЛА "ДРАГАН
ВУЈАНОВИЋ" СВОДНА, НОВИ ГРАД**

1. Марина Буразор, дипломирани педагог, именује се за вршиоца дужности директора Јавне установе Основна школа "Драган Вујановић" Сводна, Нови Град, до завршетка конкурсне процедуре за избор директора, а најдуже на 90 дана.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

3. Права, обавезе и одговорност директора Школе односе се и на вршиоца дужности директора.

Број: 04/1-012-2-1259/19
16. маја 2019. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

784

На основу члана 88. став 2. Закона о гасу ("Службени гласник Републике Српске", број 22/18) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар енергетике и рударства д о н о с и

П РА В И Л Н И К

**О ТЕХНИЧКИМ НОРМАТИВИМА ЗА ТРАНСПОРТ
ПРИРОДНОГ ГАСА МАГИСТРАЛНИМ ГАСОВОДИМА И
ГАСОВОДИМА ЗА МЕЂУНАРОДНИ ТРАНСПОРТ**

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се технички услови и нормативи за избор трасе гасовода, локацију, пројектовање

и изградњу гасовода, начин изградње објеката који су саставни дијелови гасовода, електричне инсталације, опрема и уређаји на гасоводу, антикорозивна заштита, испитивање, рад и одржавање гасовода, минимум техничких и других података о гасоводу и рок чувања тих података, инвестиционо-техничка документација о гасоводу, даљински надзор и управљање гасоводом.

Члан 2.

(1) Одредбе овог правилника примјењују се на гасоводе за транспорт природног гаса притиска већег од 16 бара (у даљем тексту: гасовод).

(2) Саставни дијелови гасовода у смислу овог правилника су: компресорске станице, чистачке станице, блок-станице дуж трасе, уређаји катодне заштите, арматуре, мјерне станице, регулационе станице и мјерно-регулационе станице, друга одговарајућа постројења и уређаји и телекомуникациона мрежа која служи искључиво за потребе гасовода.

Члан 3.

Поједини појмови употребљени у овом правилнику имају следећа значења:

1) блок-станција је станица на гасоводу, опремљена запорним органима и другом потребном арматуром и уређајима за затварање и пражњење појединих дионица гасовода, при хаваријском и редовном одржавању,

2) гасовод је цјевовод са свим својим саставним дијеловима, опремљен потребним уређајима који служе за транспорт природног гаса,

3) интерконектор је гасовод који прелази границу између држава ради повезивања њихових система и опрема која се користи за повезивање њихових система,

4) експлоатационо поље је простор у коме се налазе резерве минералних сировина и геотермалних ресурса и простор предвиђен за смјештај јаловишта и другог рударског отпада, за изградњу објеката припреме минералних сировина, за изградњу објеката одржавања, водозахвата и других објеката и који је ограничен одговарајућим полигоним линијама на површини терена и простира се до пројектоване дубине експлоатације,

5) заштитни појас гасовода је прописани простор са једне и друге стране гасовода, рачунајући од осе гасовода, у коме други објекти утичу на сигурност гасовода,

6) заштитни појас зграда је простор око зграда, индивидуалних стамбених објеката и индивидуалних стамбено-пословних објеката у коме гасовод утиче на сигурност тог објекта, а чија се ширина рачуна од спољних ивица зграде,

7) зграда је објекат чију грађевинску цјелину чине хоризонтални и вертикални елементи и кров, заједно са осталим инсталацијама и опремом и који чине функционалну цјелину, а намијењен је за становање или обављање одређених дјелатности или функција,

8) зоне опасности су прописани дијелови простора у којима се налазе или постоји могућност да се нађу запаљиве и експлозивне смјесе пара, течности и ваздуха, односно гаса и ваздуха,

9) јединица појаса гасовода је заштитни појас гасовода у дужини од једног километра за утврђивање густине насељености,

10) компресорска станица (КС) је станица опремљена компресорима, потребном арматуром и уређајима за повећање притиска који је потребан за транспорт гаса гасоводом,

11) мјерна станица (МС) је постројење опремљено уређајима и опремом за мјерење протока, температуре и притиска гаса, технолошки спојена са транспортним гасоводом,

12) мјерно-регулациона станица (МРС) је постројење опремљено уређајима и опремом за регулацију притиска, мјерење протока и температуре гаса, технолошки спојена са транспортним гасоводом,

13) максимални инцидентни притисак у случају смећња (енгл. maximum incidental pressure - MIP) је максимални дозвољени притисак који се може краткотрајно појавити у транспортном гасном систему у погону, а који ограничавају сигурносни уређаји,

14) максимални радни притисак (енгл. maximum operating pressure - MOP) је максимални притисак под којим гасовод може да ради континуирано под нормалним околностима и може да буде једнак пројектном притиску или мањи од њега,

15) магистрални гасовод је гасовод који служи за транспорт гаса унутар граница земље или већег подручја, од тачке интерконекције са транспортним системом сусједних земаља до већих или мањих оператера дистрибутивног система те великих индустријских или енергетских објеката,

16) минимална граница развлачења материјала цијеви је мјеродавна карактеристика чврстоће за прорачун дебљине зида цијеви и код које при статичном оптерећењу не може доћи до пластичне деформације,

17) називни пречник (енгл. diametre nominal - DN) представља бројчану ознаку величине која је својствена свим компонентама гасовода, осим оних означених спољним пречником или величином навоја,

18) ободно напрезање је напрезање у материјалу зида цијеви проузроковано притиском медија у цијеви,

19) притисак гаса је изведена физичка величина која дефинише дејство притисне силе, односно њене нормалне компоненте и површине на коју дјелује, а дефинише се као натпритисак чија је јединица bar,

20) притисак за испитивање чврстоће (енгл. strenght test pressure - STP) је максимални притисак испитног медија, дозвољен овим правилником при испитивању за одређени материјал и локацију,

21) пројектни притисак (енгл. design pressure - DP) је конструктивни притисак на коме се базира прорачун гасног постројења и који је у складу са важећим стандардом,

22) пројектни фактор (f_d) је фактор који се примјењује при израчунавању дебљине зида цијеви према BAS EN 1594,

23) пружни појас је земљишни појас са обје стране пруге, у ширини од 8 m, у насељеном мјесту 6 m, рачунајући од осе крајњих колосијека, земљиште испод пруге и ваздушни простор у висини 14 m, укључујући и земљишни простор службених мјеста (станица, стајалишта, распутница, путних прелаза и слично), који обухвата све техничко-технолошке објекте, инсталације и приступнопожарни пут до најближег јавног пута,

24) путни појас је земљишни појас са обје стране пута, потребан за несметано одржавање пута, ширине одређене пројектом пута, а најмање један метар мјерено од линије која спаја крајње тачке попречног профила пута,

25) радни појас је прописани минимални простор дуж трасе гасовода потребан за њихову несметану изградњу и одржавање,

26) регулациона станица (PC) је станица опремљена уређајима и опремом, која служи за редукацију и регулацију притиска гаса, технолошки спојена са гасоводом,

27) сепаратор за гас је посуда под притиском са арматуром и уређајима, технолошки везана за гасовод и служи за издвајање течности и нечистоћа из гаса,

28) чистачка станица је надземни објекат на гасоводу који се састоји од блокадног уређаја и система за прихват и слање чистача/испитивача (енгл. rig) погонске цијеви,

29) цијев је цијевни елемент израђен од челичних материјала који се бирају у складу са BAS EN ISO 3183,

30) даљински надзор цјевоводног система је систем опремљен системом за даљински надзор и управљање и систем веза, с циљем остваривања безбједног и несметаног преноса информација које се односе на њихово коришћење и одржавање,

31) систем катодне заштите су активне мјере за заштиту укопаних и уроњених гасовода од корозије узроковане стално присутним електрохемијским корозионим процесима у земљи и води.

ГЛАВА II

ТРАСА ГАСОВОДА

Члан 4.

(1) Траса гасовода утврђује се спроведбеним документом просторног уређења, у складу са прописима којима се уређује област уређења простора и грађења.

(2) Гасоводи се граде по правилу изван насељених мјеста, ограђених комплекса привредних субјеката, жељезничких и аутобуских станица, лука и пристаништа, заштићених области на водном подручју и заштићених подручја за њековите воде и војних објеката.

(3) При избору трасе, пројектовању и изградњи гасовода потребно је осигурати безбједан и поуздан рад гасовода и заштиту људи и имовине, односно потребно је спријечити могућност штетних утицаја околине на гасовод и гасовода на околину.

(4) На експлоатационом пољу на коме се врши експлоатација минералних сировина и других геолошких ресурса изградња гасовода може се изводити само по претходно прибављеној сагласности, у складу са прописима којим се уређује област рударства и геологије.

Члан 5.

(1) Приликом изградње нових и реконструкције постојећих објеката није дозвољено угрожавати стабилност, безбједност и поуздан рад изграђених гасовода.

(2) Ради заштите гасовода успостављају се:

1) експлоатациони појас гасовода,

2) радни појас гасовода,

3) заштитни појас гасовода,

4) заштитни појас зграда, индивидуалних стамбених објеката и индивидуалних стамбено-пословних објеката.

(3) Положаји појасева из става 2. овог члана у односу на гасовод приказани су у Прилогу 7а. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(4) У експлоатационом појасу гасовода за вријеме експлоатације гасовода не могу се постављати трајни или привремени објекти или предузимати друге активности које би могле да утичу на стање, погон или интервенције на гасоводу, осим објеката у функцији гасовода.

(5) У радном појасу гасовода спроводи се непотпуна експропријација само за потребе изградње гасовода у складу са Законом о експропријацији.

(6) У радном појасу из става 5. овог члана после изградње гасовода прописују се ограничени услови коришћења земљишта и није дозвољена изградња објеката у којима бораве људи, осим објеката који су у функцији гасовода.

(7) У оквиру заштитног појаса гасовода из става 2. тачка 3) овог члана издвајају се:

1) појас непосредне заштите,

2) појас уже заштите,

3) појас шире заштите.

(8) У појасу непосредне заштите, који обухвата простор од пет метара са сваке стране гасовода, није дозвољено садити дрвеће и друго растиње чији коријени досежу дубину већу од једног метра, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

(9) Појас уже заштите је простор од 100 метара са сваке стране гасовода у коме након изградње гасовода није дозвољено градити зграде намијењене за становање или боравак људи, без обзира на степен сигурности са којим је гасовод изграђен и у коју је класу локације цјевовод сврстан.

(10) У појасу уже заштите из става 9. овог члана могу се адаптирати, санирати и реконструисати зграде намијењене за становање или боравак људи ако су већ биле изграђене, с тим да најмање растојање насељене зграде од гасовода не може бити мање од 30 m.

(11) Појас шире заштите обухвата простор до 200 метара са сваке стране гасовода од појаса уже заштите до границе плана.

(12) У појасу шире заштите из става 11. овог члана надлежно министарство из области уређења простора и грађења даје смјернице за урбанистичке планове, при чему је изградња ограничена према густини насељености.

Члан 6.

(1) Ширина заштитног појаса зграда, индивидуалних стамбених објеката, индивидуалних стамбено-пословних објеката, зависно од притиска и пречника гасовода приказана је у Прилогу 1. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, зграде намијењене за становање или боравак људи могу се градити у појасу ужем од 30 m за гасоводе притиска од 16 бара до 50 бара ако је градња већ била предвиђена спроведбеним документом просторног уређења прије пројектовања гасовода и ако су примјењене посебне мјере заштите, с тим да најмање растојање насељене зграде од гасовода треба да је у складу са Прилогом 1. овог правилника.

(3) У заштитном појасу насељених зграда, приликом рачунања минималне дебљине зида цијеви узима се вриједност пројектног фактора напона $f_0 = 0,4$ без обзира на класу локације гасовода из Прилога 11. овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 7.

(1) За гасоводе притиска већег од 50 бара минимално потребна растојања гасовода од насељених мјеста и градова, рачунајући од границе подручја планираног за грађење у складу са прописима којим се уређује планирање и изградња железничких и аутобуских станица, аеродрома, ријечних лука и пристаништа, путних објеката, брана са акумулацијама, складишта лакозапаљивих течности запремине веће од 1.000 m³, одвојено постављених објеката са окупљањем више од 100 људи, приказана су у Прилогу 2. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) Растојање из става 1. овог члана може се смањити и до 50% уз примјену додатних мјера, као што су смањење пројектног фактора, повећање дубине укопавања или примјена механичке заштите при ископавању, и ако се изврши радиографско испитивање заварених спојева у обиму од 100%.

(3) Изградња нових објеката у ширем заштитном појасу не може утицати на класу локације гасовода.

Члан 8.

(1) Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом приказана су у Прилогу 3. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) Изузетно, приликом полагања гасовода, растојања из става 1. овог члана могу се смањити уз додатне заштитне мјере, као што су смањење пројектног фактора, повећање висине надслоја, заштита армиранобетонским плочама, израда глинене баријере, повећање дебљине зида цијеви и слично.

(3) Минимално потребно растојање при укрштању гасовода са подземним линијским инфраструктурним објектима је 0,5 m.

(4) Укрштања гасовода са јавним путевима и пругама изводе се под посебним условима, које прописује управљач путне и железничке инфраструктуре.

Члан 9.

(1) Минимална растојања подземних гасовода од надземне електромере и стубова далековода приказана су у Прилогу 4. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) Минимално растојање из става 1. овог члана рачуна се од темеља стуба далековода и уземљења (уземљивача).

(3) Стубови далековода не могу се постављати у експлоатационом појасу гасовода.

Члан 10.

Минимална растојања спољне ивице надземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом приказана су у Прилогу 5. овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 11.

(1) При пројектовању гасовода безбједносна растојања могу се смањивати, уз предузимање одговарајућих додатних мјера, наведених у чл. 7. и 8. овог правилника.

(2) При пројектовању других објеката безбједносна растојања од гасовода из чл. 6. до 10. овог правилника не могу се смањивати.

Члан 12.

Изградња надземних гасовода преко железничке пруге није дозвољена, осим у изузетним случајевима по прибављеној сагласности управљача железничком инфраструктуром.

Члан 13.

(1) Приликом пројектовања гасовода узима се у обзир густина насељености подручја на коме ће гасовод бити изграђен.

(2) Густина насељености одређује се у заштитном појасу гасовода широком 200 m са сваке стране, рачунајући од осе гасовода и у дужини јединице појаса гасовода.

(3) Према густини насељености, појасеви гасовода сврстају се у следеће четири класе:

1) класа локације I - обухвата појас гасовода у коме се на јединици појаса гасовода налази до шест индивидуалних стамбених објеката нижих од четири спрата,

2) класа локације II - обухвата појас у коме се на јединици појаса гасовода налази више од шест, а мање од 28 индивидуалних стамбених објеката, нижих од четири спрата,

3) класа локације III - обухвата појас гасовода у коме се на јединици појаса гасовода налази 28 или више индивидуалних стамбених објеката, нижих од четири спрата или у коме се налазе пословне, индустријске, услужне, школске, здравствене и сличне зграде и јавне површине, као што су: градилишта, шеталишта, рекреациони терени, отворене позорнице, спортски терени, сајмишта, паркови и сличне површине на којима се трајно или повремено задржава више од двадесет људи, а налазе се на удаљености мањој од 100 m од осе гасовода и

4) класа локације IV - обухвата појас гасовода у коме на јединици појаса гасовода преовлађују четвороспратне или вишеспратне зграде.

Члан 14.

При преласку гасовода из појаса више класе локације у нижу морају се обезбиједити услови прописани за вишу класу локације на дужини од 200 m дуж гасовода, рачунајући од последњег објекта из више класе локације, ако је то зграда или група индивидуалних стамбених објеката или индивидуалних стамбено-пословних објеката, односно на дужини од 100 m, рачунајући од последњег објекта из појаса класе локације III из члана 13. овог правилника.

Члан 15.

Класа локације утврђује се у складу са спроведбеним документом просторног уређења, при чему се узима у обзир и будући развој утврђен стратешким документом донесеним за подручје на којем се планира грађење гасовода.

Члан 16.

(1) Минимална растојања објеката који су саставни дијелови гасовода од других објеката приказана су у Прилогу 6. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) За зидане или монтажне објекте из става 1. овог члана растојање се мјери од зида објекта.

(3) За надземне објекте на отвореном простору из става 1. овог члана растојање се мјери од потенцијалног мјеста истацања гаса.

(4) Растојање објеката из става 1. овог члана од жељезничке пруге мјери се од спољне ивице пружног појаса, а растојање од јавних путева мјери се од спољне ивице путног појаса.

Члан 17.

(1) Ширина експлоатационог појаса гасовода у зависности је од притиска и пречника гасовода, што је приказано у Прилогу 7. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) Вриједности из става 1. овог члана представљају укупну ширину експлоатационог појаса састоји се од збира растојања међу гасоводима и половина ширине експлоатационог појаса гасовода.

(3) Код паралелних гасовода чији се експлоатациони појасеви додирују или преклапају, укупна ширина експлоатационог појаса састоји се од збира растојања међу гасоводима и половина ширине експлоатационог појаса гасовода.

(4) Ако експлоатациони појас једног гасовода потпуно обухвата експлоатациони појас другог гасовода, укупна ширина експлоатационог појаса представља ширину већег експлоатационог појаса.

Члан 18.

У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода.

Члан 19.

(1) Угрожени простор од експлозије је простор у коме је присутна или се може очекивати присутност експлозивне смјеше запаљивих гасова, пара или прашине са ваздухом у таквим количинама које захтијевају примјену посебних мјера ради заштите људи и добара, а нарочито примјену посебних мјера у погледу монтаже и употребе електричних уређаја, инсталација, алата, машина и прибора.

(2) Према учесталости појављивања и трајању експлозивне атмосфере, угрожени простори из става 1. овог члана класификовани су у складу са стандардом BAS EN 60079-10-1 у зоне опасности:

- 1) зона опасности од експлозије 0,
- 2) зона опасности од експлозије 1,
- 3) зона опасности од експлозије 2.

(3) Зона опасности 0 је простор у ком је трајно присутна експлозивна смјеша запаљивог гаса и ваздуха.

(4) Зона опасности 1 је простор у којем се могу за вријеме нормалног рада појавити запаљиве или експлозивне смјеше ваздуха и гаса.

(5) Зона опасности 2 је простор у ком се могу појавити запаљиве или експлозивне смјеше ваздуха и гаса, али само у непредвиђеним радним условима.

(6) Под непредвиђеним радним условима из става 5. овог члана подразумевају се: пропуштање на заптивањима гасовода, прскање цијеви или посуда, лом електро-мотора и пумпи, пожар који може угрозити постројења и уређаје на гасоводу и остали непредвиђени догађаји током рада гасовода.

(7) Зоне опасности од експлозије одређују се и за објекте који су саставни дио гасовода.

(8) Зоне опасности за објекте који су саставни дио гасовода притиска мањег или једнаког 50 бара одређују се у складу са Прилогом 8. овог правилника, који чини његов саставни дио или прорачуном.

(9) Зоне опасности за објекте који су саставни дио гасовода притиска већег од 50 бара одређују се прорачуном.

(10) У зонама опасности обавезно је употребљавати опрему у одговарајућој противексплозивној заштити (pEx).

(11) Зоне опасности постоје не само у објектима који су саставни дијелови гасовода него и на отвореном простору и који ће се дефинисати као саставни дијелови техничке документације, а према прописима којима се уређују безбједност и заштита радника, опреме и заштитних система потенцијално изложених ризику од експлозивних атмосфера.

Члан 20.

(1) У зонама опасности не могу се налазити материје и уређаји који могу проузроковати пожар и омогућити његово ширење.

(2) У зонама опасности није дозвољено:

- 1) заваривати и радити са отвореним пламеном,
- 2) уносити прибор за пушење,
- 3) радити алатом и уређајима који могу, при употреби, изазвати варницу,
- 4) присуство возила која при раду погонског уређаја могу изазвати варницу,
- 5) коришћење електричних уређаја који нису у складу са прописима којима се уређује противексплозивна заштита,
- 6) одлагање запаљивих материјала,
- 7) држање материјала који су подложни самозапаљивању.

(3) При обављању радова у зонама опасности корисник постројења и уређаја мора предузети потребне мјере сигурности да би се избјегли пожари и експлозије.

ГЛАВА III

КОНСТРУКЦИЈА ГАСОВОДА

Члан 21.

(1) Гасоводи се морају димензионисати за предвиђени максимални радни притисак (MOP).

(2) Максимални радни притисак (MOP) не може прекорачити пројектни притисак (DP).

(3) Приликом конструкције гасовода потребно је водити рачуна о врсти и условима предвиђених испитивања, могућности чишћења и испитивања гасовода свим типовима чистача/испитивача, евентуалног пролаза дијела гасовода кроз подручја у којим могу настати значајна спољна оптерећења, оптерећењима услед температурних осцилација и слично.

Члан 22.

(1) Минимална дебљина зида гасовода израчунава се у складу са BAS EN 1594, како је приказано у Прилогу 9. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) У приказаној једначини из Прилога 9. овог правилника у обзир се узима само оптерећење од унутрашњег притиска гаса.

(3) Једначина се односи само за равни дио гасовода.

(4) Дебљина зида цијевних фитинга (лукови, кољена, Т-комади, цијевне капе) рачунају се посебним једначинама.

Члан 23.

Минимална дебљина зида лука са полупречником мањим од 20 D, потребна да би гасовод издржао унутрашњи притисак, рачуна се у складу са BAS EN 1594, како је приказано у Прилогу 9. овог правилника.

Члан 24.

(1) Гасовод се пројектује тако да током изградње, испитивања, одржавања и коришћења може да, осим сила изазваних притиском, издржи и дејства других предвидивих сила које су изазване:

1) уградњом анкера или укопавањем гасовода, друмским и жељезничким саобраћајем и оптерећењима која настају приликом постављања гасовода и његовог испитивања на притисак,

2) тежинским оптерећењем током хидростатичког испитивања,

- 3) повезивањем одвојака,
- 4) повезивањем компонената које нису под притиском,
- 5) испливавањем гасовода,
- 6) другим подземним објектима,
- 7) поплавама, ледом, снијегом, вјетром,
- 8) вертикалним помјерањем услед мраза,
- 9) слијегањем тла и слијегањем услед рудничких активностии,
- 10) клизиштима,
- 11) ерозијом тла,
- 12) високим сеизмичким ризицима,
- 13) накнадним насипањем терена, насипима и слично,
- 14) надземним дионицама гасовода.

(2) Приликом пројектовања гасовода узимају се у обзир и посебне околности при изградњи гасовода:

1) виша температура гасовода и/или велике температурне разлике код специфичних конфигурација цијеви,

2) околности које могу да доведу до прекомјерних разлика у слијегању конструкције као посљедица коришћењих техника изградње,

3) надземни дијелови гасовода са носачима,

4) сви други могући утицаји на гасовод.

(3) Ако анализа покаже да је за дату дионицу гасовода могућ утицај и других сила и околности из ст. 1. и 2. овог члана, за израчунавање дебљине зида цијеви мора се примјенити анализа напона и напрезања у складу са тачком 7.4. стандарда BAS EN 1594.

Члан 25.

Минималне стандардне дебљине зида цијеви, зависно од пречника, којима се омогућава квалитетно и вишеслојно заваривање крајева цијеви приказане су у Прилогу 10. овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 26.

Цијевни лукови, кољена и други елементи морају бити индустријске израде, веће носивости од гасовода и изграђени у складу са тачком 7.10. стандарда BAS EN 1594.

Члан 27.

(1) Зависно од класе локације гасовода из члана 13. овог правилника, пројектни фактор напона f_0 који се узима за израчунавање T_{min} приказан је у Прилогу 11. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, пројектни фактор f_0 за израчунавање пројектног притиска јесте:

1) 0,6, и то:

1. за гасоводе који пролазе испод локалних путева са уграђеном заштитном цијеви и без ње, за класе локације I и II,

2. при паралелном вођењу гасовода уз путеве и пруге, за класе локације I и II;

2) 0,5, и то:

1. за гасоводе који пролазе испод јавних путева, осим ауто-путева са уграђеном заштитном цијеви и без ње, за класе локације I, II и III,

2. за гасоводе који пролазе испод ријека и канала, за класе локације I, II и III,

3. за дијелове гасовода код надземних прелаза, паралелног надземног вођења са јавним путевима и пругама и за све врсте гасних станица, за класе локације I, II и III,

4. за гасоводе који пролазе кроз заштитне зоне црпилишта воде за пиће;

3) 0,4, и то:

1. за гасоводе који пролазе испод ауто-путева, са заштитном цијеви и без ње, за све класе локације,

2. за гасоводе који пролазе испод жељезничких пруга за све класе локације,

3. за гасоводе који пролазе испод јавних путева, осим ауто-путева и пруга, за класу локације IV,

4. за све надземне дијелове гасовода и гасних станица за класу локације IV,

5. за прелазе гасовода преко водотока и канала ако се постављају на друмске и жељезничке мостове, за све класе локације.

(3) При прелазу гасовода преко већих нагиба терена мора се израдити посебан прорачун свих сила које дјелују на гасовод и, по потреби, предвидјети анкерисање гасовода, а при пролазу кроз клизишта потребно је, на основу геолошког испитивања земљишта, извршити санацију клизишта и израдити детаљан пројекат уградње цијевовода.

(4) Усвојена номинална дебљина зида цијеви гасовода и цијевних фазонских комада мора да издржи испитни притисак на чврстоћу и непропусност након монтаже без деформација и других оштећења.

Члан 28.

Заштитне цијеви које се постављају ради преузимања спољних оптерећења потребно је прорачунати на чврстоћу према максималном оптерећењу које је могуће на том дијелу јавног пута или пруге.

Члан 29.

(1) Недозвољена оптерећења гасовода која се могу појавити због температурних промјена елиминирају се конструктивним рјешењима.

(2) Напрезање у материјалу цијеви не може да прелази дозвољено напрезање за дату класу локације.

(3) Надземни гасовод прорачунава се и на: извијање, савијање и издужење проузроковано промјенама температуре.

Члан 30.

(1) За изградњу гасовода употребљавају се само цијеви од угљеничних или нисколегираних челика, које по квалитету и димензијама одговарају потребама транспорта придног гаса.

(2) Избор цијеви и материјала за гасоводе мора бити у складу са стандардом BAS EN ISO 3183.

(3) Избором цијеви и материјала за гасоводе потребно је обезбиједити непропусност и еластичност гасовода.

(4) За изградњу гасовода и свих објеката који су његови саставни дијелови употребљавају се искључиво стандардни челични елементи као што су: кољена, лукови, Т-комади, прелазни комади, редукциони комади, челичне капе и други елементи за директно и бочно заваривање цијеви, израђени од истог или одговарајућег материјала у складу са стандардом BAS EN 10253-2.

(5) Притисак разарања цијевног елемента треба да буде већи од притиска разарања цијеви са којом је елемент спојен.

Члан 31.

(1) Приликом изградње гасовода укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу са условима управљача јавних путева.

(2) Гасовод се поставља испод јавних путева и пруга искључиво методом без ископа уз обавезно постављање радне цијеви у заштитну цијев одговарајућих димензија и чврстоће.

(3) Испод електрификованих жељезничких пруга мора бити урађена двострука изолација гасовода у дужини од 50 m са обје стране пружног појаса.

(4) У рову испод јавних путева и пруга гасовод без заштитне цијеви мора бити положен у постелицу од ситног пијеска у слоју од 15 cm око цијеви, збијеним водом или неком другом одговарајућом методом.

(5) Дебљина зида цијеви испод јавних путева и пруга мора бити прорачуната тако да се узму у обзир утицаји свих спољних сила на гасовод.

(6) Пречник заштитне цијеви мора бити изабран тако да омогући несметано провлачење радне цијеви, при чему пречник заштитне цијеви треба да буде најмање 150 mm већи од спољашњег пречника гасовода.

(7) Ако се радна цијев поставља техником динамичког утискивања без заштитне цијеви, мора се изабрати технологија која обезбјеђује да не дође до оштећења изолације гасовода.

(8) Крајеви заштитне цијеви која се поставља на прелазу испод јавног пута морају бити удаљени минимално један метар од линија које чине крајње тачке попречног профила јавног пута ван насеља, мјерено на спољну страну, и минимално три метра са обје стране од крајње ивице коловоза.

(10) Крајеви заштитне цијеви која се поставља на прелазу испод жељезничке пруге морају бити удаљени минимално осам метара са обје стране од оса крајњих колосијека, односно један метар од ножица насипа.

(11) Заштитна цијев мора бити тако одабрана да издржи сва напрезања током полагања и експлоатације са пројектним фактором 0,67.

Члан 32.

(1) Гасовод се у заштитну цијев поставља тако да се не оштети његова антикорозивна изолација и мора бити постављен на изоловане одстојнике.

(2) Одстојници морају бити израђени од материјала који обезбјеђује функционалност одстојника током експлоатације гасовода.

(3) Крајеви заштитне цијеви морају бити заптивени.

(4) Ради контролисања евентуалног пропуштања гаса у међупростор заштитне цијеви и гасовода, на једном крају заштитне цијеви мора се уградити одушна цијев пречника најмање 50 mm.

(5) Минимално растојање одушне цијеви, мјерено од линија које чине крајње тачке попречног профила јавног пута ван насеља на спољну страну, мора бити најмање пет метара, односно најмање десет метара од осе крајњег колосијека жељезничке пруге.

(6) Отвор одушне цијеви поставља се на висину од два метра изнад површине тла и заштићен од атмосферских утицаја.

Члан 33.

(1) При укрштању гасовода са водотоковима, каналима, далеководима, нафтоводима, продуктоводима и другим гасоводима угао осе гасовода према тим објектима мора да износи између 60° и 90°.

(2) При укрштању гасовода са јавним путевима, пругама као и водотоковима са водним огледалом ширим од пет метара угао осе гасовода према тим објектима по правилу мора да износи 90°.

(3) Угао укрштања из става 2. овог члана на мјестима где је то технички оправдано дозвољено је смањити на минимално 60°.

(4) За извођење укрштања гасовода са инфраструктурним објектима из ст. 1. и 2. овог члана са углом мањим од 60° потребно је прибавити одговарајућу сагласност управљача инфраструктуре.

Члан 34.

(1) Минималне висине надслоја мјерене од горње ивице гасовода, зависно од класе локације гасовода, приказане су у Прилогу 12. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) За гасоводе пречника преко 1.000 mm минимална висина надслоја је један метар.

Члан 35.

Минимална висина надслоја, мјерена од горње ивице цијеви, код укрштања са надземним и подземним грађевинама, односно различитим типовима јавних површина приказана је у Прилогу 13. овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 36.

(1) У изузетним случајевима, посебно из разлога технике пројектовања и градње, надслој цијеви може бити мањи од вриједности прописаних чл. 34. и 35. овог правилника, при чему свако одступање треба образложити одговорно стручно лице, уз навођење оправданих разлога за тај поступак, при чему се морају предвидјети повећане мјере безбједности, али тако да минимална висина надслоја не може бити мања од 50 cm.

(2) Стручна лица из става 1. овог члана морају имати одговарајућу лиценцу у складу са прописима о уређењу простора и грађењу.

Члан 37.

(1) За гасоводе се употребљавају челични запорни органи, прирубнице и прирубнички спојеви, по конструкцији и квалитету материјала намијењени за природни гас, а израђени према одговарајућим стандардима.

(2) С обзиром на конструкциону изведбу, запорни органи у гасном систему могу бити:

1) славине,

2) вентили.

(3) Запорни органи производе се са крајевима за заваривање (нерастављива веза или уварна варијанта) или са прирубницама (растављива или прирубничка варијанта).

(4) Арматура се уграђује подземно, надземно или у гасним окнима.

(5) Запорни органи покрећу се ручно директно или индиректно (пужни пренос или планетарни редуктор).

(6) За погон запорних органа може се користити и електромоторни, хидраулички и пнеуматски погон.

(7) Ако се у подземни гасовод уграђују запорни органи са прирубничким спојем, постављају се у бетонско водопропусно окно довољних димензија да се може вршити одржавање и руковање тим запорним органом.

(8) Запорни органи уграђени под земљом опремљени су продужним вртеном довољне дужине да управљачки механизам буде на висини од 80 cm изнад површине тла.

(9) Прикључне славине које служе за извођење прикључка без прекида транспорта природног гаса не морају се постављати у шахт ни бити опремљене продужним вртеном.

Члан 38.

(1) При преласку подземног у надземни дио гасовода потребно је спријечити могућност помјерања надземног гасовода.

(2) Ослонац надземног гасовода је електрично одвојен од гасовода и изведен тако да омогући безбједно помјерање гасовода услед осцилације спољне температуре.

Члан 39.

(1) Цијеви и њихови елементи за прикључивање инструмената морају бити израђени од материјала који могу да издрже максимални радни притисак и температуру гасовода.

(2) Спојеви цијеви и спојеви цијеви и њихових елемената за прикључивање инструмената морају бити изведени на начин који одговара максималном радном притиску и температурама.

(3) Дијелови гасовода за прикључивање инструмената у којима се може појавити вода или кондензат неопходно је да су гријањем или на неки други одговарајући начин заштићени од смрзавања и опремљени елементима за испуштање течности.

(4) Ако гас садржи прашину, инструментални и импулсни водови опремљени су погодним филтером за прашину.

(5) Цијеви и њихови елементи за прикључивање регулатора и вентила сигурности изведени су и заштићени да не дође до оштећења која би онемогућила дејство тих уређаја и дозволила прекорачење радног притиска.

Члан 40.

(1) Повећање или смањење притиска у гасоводу врши се у компресорским и регулационим станицама.

(2) Део гасовода иза система за регулацију притиска штити се од посљедица квара сигурносним уређајима, у складу са важећим стандардима.

(3) Сигурносни уређаји из става 2. овог члана треба да функционишу независно од активног регулационог уређаја.

(4) Максимални инцидентни притисак (MIP) може бити највише за 15% већи од максималног радног притиска.

(5) Прекорачење максималног радног притиска не може трајати дуже од времена неопходног за налажење узрока квара и поновно успостављање нормалних радних услова.

(6) Сигурносни уређаји из става 2. овог члана подешавају се тако да се спријечи пораст притиска изнад предвиђеног максималног инцидентног притиска у складу са Прилогом 14. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(7) Сигурносни уређаји из става 2. овог члана за системе за регулацију притиска постављају се у складу са стандардом BAS EN 12186, а за компресорске станице у складу са стандардом BAS EN 12583.

ГЛАВА IV

ИЗГРАДЊА ГАСОВОДА

Члан 41.

(1) Прије почетка радова на градњи гасовода, односно његовог полагања извођач је дужан да пропише технологију радова, коју треба да одобре надзорни орган за послове заваривања, надзорни орган за монтажне радове, пројектант и инвеститор.

(2) Технологија радова из става 1. овог члана обухвата: технологију утовара, превоза и истовара цијеви, заваривања, транспорта материјала и опреме за објекте, монтаже објекта на гасоводу, савијања цијеви, антикорозивне заштите, полагања гасовода и монтаже запорних органа, процедуре испитивања сигурности гасовода на чврстоћу, испитивање на непропусност, испитивања заварених спојева неразарајућом методом и слично.

(3) Свака појединачна цијев, цијевни елемент или уређај мора се визуелно испитати непосредно прије монтаже да би се установило да ли има било какав недостатак који би могао штетно да утиче на његову употребљивост.

Члан 42.

(1) Приликом хладног савијања цијеви највеће дозвољено савијање по дужини једнакој пречнику цијеви може да износи 1,5°.

(2) Савијање уздужно заварених цијеви изводи се тако да се заварени спој налази у близини неутралне осе лука цијеви.

(3) Приликом полагања гасовода минимални полупречници еластичних лукова, зависно од пречника цијеви, морају износити како је приказано у Прилогу 15. овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 43.

(1) Заваривање челичних цијеви и челичних цијевних елемената изводи се у складу са стандардом BAS EN 12732+A1.

(2) Квалификација технологије заваривања спроводи се у складу са стандардом BAS EN ISO 15614-1.

Члан 44.

(1) Заваривачке радове при изградњи гасовода изводи правно лице које испуњава услове у складу са стандардом BAS EN ISO 3834-2.

(2) Стручна оспособљеност заваривача, односно оператора заваривања мора бити у складу са стандардом BAS EN ISO 9606-1, односно са стандардом BAS EN ISO 14732.

Члан 45.

(1) Сви заварени спојеви на гасоводу визуелно се прегледају након заваривања, прије примјене друге методе испитивања без разарања.

(2) Визуелни преглед из става 1. овог члана врши лице чија је стручна оспособљеност потврђена у складу са стандардом BAS EN ISO 9712, и то најмање за ниво II.

(3) О визуелном прегледу заварених спојева сачињава се записник.

Члан 46.

(1) Испитивање заварених спојева методама без разарања врши се по цијелом обиму завареног споја.

(2) Испитивања без разарања из става 1. овог члана може да обавља привредно друштво које је акредитовано према стандарду BAS EN ISO/IEC 17025 за одговарајућу врсту и методу испитивања, у складу са прописом који дефинише начин и услове овлашћивања привредног друштва за обављање предметне дјелатности.

(3) Испитивања без разарања из става 1. овог члана врши лице чија је стручна оспособљеност потврђена у складу са стандардом BAS EN ISO 9712, и то најмање за ниво II.

Члан 47.

(1) У зависности од класе локације кроз коју гасовод пролази, најмањи проценат заварених спојева који се испитује радиографском методом јесте:

1) за класу локације I - 10%, а најмање осам заварених спојева на дужини гасовода од 1.000 m,

2) за класу локације II - 50%, а најмање 40 заварених спојева на дужини гасовода од 1.000 m,

3) за класе локације III и IV - 100%.

(2) Проценат заварених спојева из става 1. овог члана одређује се у односу на број заварених спојева изведених у току једног дана.

(3) У случају да је за класе локације I и II један или више заварених спојева изведених у току једног дана неисправно, мора се извршити поновно испитивање у истом проценту, али на другом узорку заварених спојева.

(4) У случају да се и након поновног испитивања из става 3. овог члана утврди да је један или више заварених спојева за класу локације I неисправно, мора се извршити испитивање свих заварених спојева изведених тог дана.

(5) Сви заварени спојеви на гасоводу који се постављају у земљишни појас или пружни појас, у тунеле, на мостове, на надземне и укопане прелазе преко или испод путева и пруга и на прелазе преко водених токова, и у заштитни појас стамбених зграда, индивидуалних стамбених објеката и индивидуалних стамбено-пословних објеката и црпилишта воде за пиће морају се 100% радиографски испитати.

(6) Сви варови на гасоводу испитују се радиографски, имајући у виду радни притисак.

(7) Радиографски се 100% морају испитати и сви заварени спојеви на чистачким станицама, блок-станицама, мјерним станицама, регулационим станицама, мјерно-регулационим станицама, сепараторима, манипулативним гасоводима компресорских станица и на свим другим надземним дијеловима гасовода.

(8) Сваки заварени спој за који се утврди да је неисправан мора се поправити и поново испитати.

(9) Испитивање радиографском методом врши се у складу са стандардима BAS EN ISO 17636-1 и BAS EN ISO 17636-2, а нивои прихватљивости грешке одређују се у складу са стандардом BAS EN ISO 10675-1.

(10) Резултати испитивања заварених спојева методама без разарања морају се записнички документовати за сваки испитани спој.

Члан 48.

(1) Зависно од пречника гасовода и притиска, осим испитивања из члана 47. овог правилника, могу се одреди-

ти и додатна испитивања заварених спојева другим методама без разарања.

(2) Испитивање ултразвуком врши се у складу са стандардом BAS EN ISO 16810.

(3) Ручно ултразвучно испитивање заварених спојева дебљине веће од 8 mm врши се у складу са стандардом BAS EN ISO 17640.

(4) Ниво прихватљивости грешке из ст. 2. и 3. овог члана одређује се у складу са стандардима BAS EN ISO 23279 и BAS EN ISO 11666.

(5) Испитивање пенетрантима врши се у складу са стандардом BAS EN ISO 3452-1.

(6) Ниво прихватљивости грешке из става 5. овог члана одређује се у складу са стандардом BAS EN ISO 23277.

(7) Испитивање магнетним честицама врши се у складу са стандардом BAS EN ISO 17638.

(8) Ниво прихватљивости грешке из става 7. овог члана одређује се у складу са стандардом BAS EN ISO 23278.

Члан 49.

Послије заваривања гасовода и поправке неисправних заварених спојева, а прије изолације, потребно је извршити прочишћавање дионица компримованим ваздухом и пропустање чистача са калибрационом плочом пречника, најмање 95% од унутрашњег пречника гасовода.

Члан 50.

(1) Прије почетка изградње гасовода потребно је одредити радни појас који ће у току градње бити на располагању извођачу радова.

(2) Радни појас се прилагођава пречнику гасовода, врсти и количини ископа, врсти и нагибу терена и могућности манипулисања машинама.

(3) Постојећи објекти линијске инфраструктуре који леже у радном појасу не могу бити угрожени изградњом гасовода.

Члан 51.

Висина надслоја цијеви мора бити у складу са условима из чл. 34. до 36. овог правилника, при чему покривни слој цијеви не може да прелази два метра, осим у следећим случајевима:

- 1) на мјестима на којима конфигурација тла то захтијева,
- 2) на мјестима на којима може доћи до издизања тла због смрзавања подземних вода,
- 3) ако постоји ризик од ерозије тла,
- 4) код водотокова.

Члан 52.

(1) Профил и осигурање страница рова треба одредити према димензијама цијеви и према прописима за земљане радове.

(2) Ров за полагање гасовода ископава се тако да се постављањем гасовода у ров постигне пројектовани положај гасовода, спријечи недозвољено напрезање у материјалу цијеви и оштећење изолације цијеви.

(3) Гасовод је неопходно заштитити од подлокавања, плављења, нестабилности тла, одрона земље и других опасности које могу условити помјерање или додатно оптерећити цијеви.

(4) Надземне дијелове гасовода и његове саставне дијелове који нису ограђени неопходно је заштитити од непосредног оштећења ако то посебни услови захтијевају.

Члан 53.

(1) За полагање појединачних цијеви и дионица цијеви потребно је обезбиједити потребну опрему тако да се осигура равномјерно спуштање цијеви и дионица цијеви, без удара и штетног сабијања.

(2) Није дозвољена појава пластичних деформација цијеви и дионица цијеви.

(3) За полагање изолованих цијеви користе се одговарајућа помоћна средства као што су траке или ваљци.

(4) Оштећења изолације гасовода која могу настати приликом спуштања цијеви гасовода морају се стручно отклонити.

(5) Оштећења на изолацији прије полагања откривају се визуелно и уређајима за детекцију оштећења изолације.

(6) Приликом спуштања цијеви и приликом затрпавања рова треба водити рачуна о томе да напони у гасном воду који су условљени температурним разликама буду што мањи.

(7) Полагање гасовода у ров у коме се налази вода дозвољено је само ако се осигура правилно ослањање гасовода.

(8) Затрпавање гасовода врши се у што је могуће краћем року након полагања цијеви и геодетског снимања гасовода.

(9) Положени гасовод затрпава се материјалом из ископа.

(10) Материјал из става 9. овог члана потребно је да буде ситне гранулације, без крупних комада земље и камења, да не би дошло до оштећења изолације.

(11) Ако нема довољно квалитетног материјала из ископа, врши се набавка материјала чија је гранулација подесна за затрпавање гасовода са становишта механичке отпорности цијеви и цијевне изолације.

(12) Ако је ров ископан на каменитом терену, гасовод се мора положити у заштитни слој пијеска минималне дебљине 15 cm.

(13) У случају постојања удубљења у дну рова и у грађевинским јамама, гасовод треба, ако је неопходно, на одговарајући начин подупријети да би се избјегли недозвољени напони у цијевоводу.

(14) Приликом затрпавања рова за цијеви на саобраћајним површинама потребно је придржавати се техничких правила за израду путних конструкција.

(15) На одстојању од 0,3 m до 0,5 m изнад горње ивице цијеви гасовода у ров се поставља трака са одговарајућим упозорењима о гасоводу под притиском.

Члан 54.

(1) Трасу гасовода потребно је видно означити посебним ознакама.

(2) Размак између ознака за означавање гасовода не може бити већи од 500 m на равном дијелу трасе.

(3) На мјесту промјене правца трасе гасовода потребно је поставити најмање три ознаке, и то по једну на почетку, у средини и на крају кривине.

(4) Лукови произведени у фабрици и хладним савијањем на терену означавају се у тјемени лука.

(5) Ознаке за означавање трасе гасовода постављају се десно од гасовода на 0,8 m од спољне ивице цијеви у односу на смјер протока гаса.

Члан 55.

(1) На пролазу гасовода испод водених токова, канала, јавних путева и пруга ознаке за означавање трасе гасовода и знаци упозорења постављају се са обје стране воденог тока, канала или јавних путева и пруга.

(2) Ознака на пролазу гасовода испод жељезничке пруге не може се поставити на растојању мањем од десет метара од осе крајњег колосијека.

(3) Ознака на пролазу гасовода испод јавног пута не може се поставити на растојању мањем од пет метара од спољне ивице коловоза.

(4) Ознака на пролазу гасовода испод канала не може се поставити ближе од десет метара од осе насипа канала.

(5) На пролазу гасовода испод пловних ријека и канала, са обје стране пролаза, потребно је поставити знак забра-

не сидрења у складу са прописима којим је уређена област унутрашње пловидбе.

ГЛАВА V

БЛОК-СТАНИЦЕ

Члан 56.

(1) Размјештај блок-станица одређује се на основу радног притиска, пречника гасовода, конфигурације терена, брзине протицања гаса кроз гасовод и положаја мјерно-регулационих станица на траси.

(2) Осим за планско затварања (реконструкција, поправка или редовно одржавање гасовода), блок-станице служе за аутоматско затварање гасовода у инцидентним ситуацијама (пукнуће гасовода или елемената на њему) да би се заштитила непосредна околина.

(3) Блок-станица се састоји од главне уварне кугласте славине на гасоводу, уређаја за покретање (актуатора), управљачке јединице (енгл. Electronic line Break Control - ELBC), напојних водова, система за испушивање и остале припадајуће арматуре.

Члан 57.

(1) Гасовод мора бити опремљен запорним органима који морају бити уграђени на таквим међусобним размацама да удаљеност од било које тачке до најближег запорног органа за одређену класу локације гасовода износи највише:

- 1) 16 km - за класу локације I,
- 2) 12 km - за класу локације II,
- 3) 6 km - за класу локације III,
- 4) 4 km - за класу локације IV.

(2) За улогу запорних органа искључиво се користе подземне уварне гасне славине са актуатором, смјештене у блок-станицама.

(3) Називни отвор кугласте славине мора бити идентичан називном отвору гасовода.

(4) Приликом одређивању локације блок-станице, осим класе локације, потребно је узети у обзир радни притисак, пречник гасовода, вријеме неопходно за долазак до блок-станице, потребе за ELBC вентилима у погонске сврхе, издашност и ширину водених токова и положај прикључних гасовода и других постројења у гасоводном систему.

Члан 58.

(1) Запорни органи из члана 57. став 1. овог правилника на гасоводима постављају се тако да омогућавају лако руковање и одржавање.

(2) Блок-станица је заштићена од приступа неовлашћених лица оградом висине минимално два метра, при чему се ограда блок-станице у којој је постављен запорни орган са припадајућим уређајима не може налазити у заштитном појасу зграда, индивидуалних стамбених објеката и индивидуалних стамбено-пословних објеката, на земљишном и пружном појасу и водном земљишту.

(3) Удаљења надземних дијелова блок-станице намијењених за испуштање гаса од других објеката усклађују се са вриједностима прописаним у Прилогу 6. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(4) Зона опасности од експлозије блок-станице обухваћена је оградом.

(5) Запорни органи из члана 57. став 1. овог правилника називног отвора већег од 100 mm опремљен је обилазним водом са два вентила, који се користе за изједначавање притиска у секцијама гасовода при отварању запорног органа и за пригушивање протока гаса.

Члан 59.

(1) Управљање контролном јединицом блокадног уређаја, с обзиром на локацију из које се управља и иницијални сигнал активирања, могуће је на три начина: ручно управљање на локацији, даљинско управљање из диспечер-

ског центра и аутоматски рад управљачке јединице (затварање у случају акцидента помоћу система ELBC).

(2) Аутоматско затварање запорног органа преко система ELBC треба да се оствари ако је пад притиска у гасоводу већи од 3 bar/min који може бити узрокован неконтролисаним истицањем гаса из гасовода услед његовог оштећења или кvara на другој опреми.

(3) Повратак запорног органа (гасне славине) у првобитно стање (отвореност) могућ је тек након што услови у гасоводу буду задовољавајући, при чему се отварање гасне славине тада обавља ручно.

Члан 60.

(1) У случају акцидента у коме је дошло до оштећења цијеви и испуштања гаса, оштећена дионица се затвара запорним органима (блокадне славине), а заостали гас се кроз уређај за испуштање гаса (одушак) шаље у атмосферу.

(2) Одушак је димензионисан тако да је могуће издвајање гаса из дионица, вертикално на горе, за мање од два сата.

(3) Издвајање гаса је процес који обавља стручно способно особље у складу са утврђеном процедуром.

ГЛАВА VI

ЧИСТАЧКЕ СТАНИЦЕ

Члан 61.

(1) За унутрашње чишћење и испитивање стања гасовода на почетку гасовода уграђује се отпремна чистачка станица, а на крају гасовода прихватна чистачка станица, односно универзалне чистачке станице ако се транспорт гаса обавља у оба смјера.

(2) Чистачке цијеви и затварачи морају бити грађени за максимални радни притисак гасовода, са пројектним фактором 0,5 и испитани на чврстоћу и непропусност, при чему је испитни притисак $STP = 1,5 \cdot DP$.

Члан 62.

(1) Чистачка станица је опремљена запорним органом.

(2) Свака чистачка станица има индикатор пролаза чистача, чији се положај може са сигурношћу визуелно утврдити са раздаљине од 30 m.

(3) Конструкција затварача чистачких кутија потребно је да одговара свим радним условима и да је тако осигурана да се не може отворити док је чистачка кутија под притиском.

(4) Издувна цијев за испуштање гаса из чистачке кутије мора бити постављена вертикално на горе, а отвор цијеви на висини од најмање два метра изнад површине тла и заштићен од атмосферских утицаја.

Члан 63.

(1) Чистачке станице постављају се са нагибом, под углом од 5° према затварачу цијеви.

(2) Чистачке кутије постављају се на чврсте темеље и осигуране од уздужног помјерања.

(3) Уздужна оса чистачке кутије поставља се на одговарајућој висини у смислу функционалности у односу на површину тла.

Члан 64.

Чистачке станице у којима се из гаса може издвојити кондензована влага опремљене су потребном арматуром за прикључење покретних сепаратора или у оквиру чистачке станице имају фиксни сепаратор.

Члан 65.

(1) Чистачке станице заштићене су од приступа неовлашћених лица оградом висине минимално два метра, која обухвата зоне опасности чистачке станице.

(2) Ограда чистачке станице из става 1. овог члана не може се налазити у заштитном појасу зграда, индивидуал-

них стамбених објеката и индивидуалних стамбено-пословних објеката, земљишном и пружном појасу.

ГЛАВА VII

МЈЕРНЕ, РЕГУЛАЦИОНЕ И МЈЕРНО-РЕГУЛАЦИОНЕ СТАНИЦЕ

Члан 66.

(1) У погледу функционалних захтјева мјерне станице се усклађују са стандардом BAS EN 1776.

(2) У погледу функционалних захтјева регулационе станице се усклађују са стандардом BAS EN 12186.

(3) У погледу функционалних захтјева мјерно-регулационе станице морају да задовоље услове прописане у ст. 1. и 2. овог члана.

(4) Уређаји за регулацију притиска усклађују се са стандардом BAS EN 334 + A1.

(5) Подешавање регулатора притиска, односно сигурносних уређаја извршава се према стандарду BAS EN 12186.

Члан 67.

Мјерно-регулационе станице зависно од врсте и величине могу се поставити у посебном грађевинском објекту и на отвореном простору.

Члан 68.

(1) На улазном гасоводу у мјерно-регулациону станицу и на свим излазним гасоводима из мјерно-регулационе станице постављају се противпожарне славине.

(2) Улазне и излазне противпожарне славине из става 1. овог члана морају бити удаљене од мјерно-регулационе станице најмање пет метара, а највише 100 m, и могу бити смјештене и изван ограде.

Члан 69.

(1) Мјерно-регулационе станице морају бити ограђене да би се спријечио приступ неовлашћеним лицима.

(2) Ограда мјерно-регулационе станице из става 1. овог члана обухвата зоне опасности и минималне је висине два метра.

(3) Ако је мјерно-регулациона станица на отвореном простору, са надстрешницом или без ње, ограда мора бити удаљена минимално десет метара од станице.

(4) Ако се мјерно-регулациона станица налази у ограђеном простору индустријског објекта, може бити и без сопствене ограде, али видно обиљежена таблама упозорења и заштићена од удара возила.

Члан 70.

(1) Мјерно-регулационе станице могу се градити уз зид грађевинског објекта.

(2) Кров и зид грађевинског објекта из става 1. овог члана не могу имати отворе и потребно је да су непропусни за гас у простору обухваћеном зонама опасности.

(3) Зид објекта из става 1. овог члана има минималну ватроотпорност од један час и треба да онемогућава прескок пожара.

(4) Станице из става 1. овог члана не могу се градити на стамбеним зградама или уз њихове зидове.

Члан 71.

(1) Зидови, подови, таванска и кровна конструкција објеката у који се поставља мјерно-регулациона станица изграђени су од негоривог материјала и материјала без шупљина у којима би могао да се задржи гас.

(2) Зидови објекта имају минималну ватроотпорност од један час (F 60) и треба да спријече евентуални прескок пожара.

(3) Кровна конструкција објекта у који се поставља мјерно-регулациона станица лаке је изведбе и од незапаљивог материјала највеће масе 50 kg/m².

(4) Подови просторија израђени су од неискрећег материјала, са могућношћу лаког одржавања и чишћења.

(5) Просторија објекта у којој се врши основно мјерење и регулација притиска гаса одвојена је од помоћних просторија објекта зидовима који не пропуштају гас и имају минималну ватроотпорност од један час.

(6) Под помоћним просторијама подразумевају се просторије које су у функцији станице, а у њима се не врше основно мјерење и регулација притиска гаса (котларница, просторија за телеметрију и слично).

(7) Ако су просторије из ст. 5. и 6. овог члана спојене кровном конструкцијом, потребно је онемогућити продор гаса у помоћну просторију.

(8) Ако су просторије из ст. 5. и 6. овог члана међусобно одвојене двоструким зидом, зидови који чине двоструки зид не морају бити непропусни за гас, али је потребно да су постављени на међусобном растојању од најмање десет центиметара, са природном вентилацијом међупростора.

(9) Врата на спољним зидовима објекта у који се поставља мјерно-регулациона станица по правилу су двокрилна због лакшег приступа опреми, уз обавезно отварање према споља.

(10) Врата са унутрашње стране морају се отварати без кључева.

(11) Кровна конструкција објекта у који се поставља мјерно-регулациона станица мора бити таква да у случају натпритиска попусти прије зида објекта.

(12) Просторија објекта у којој се врши основно мјерење и регулација притиска не може имати стаклене површине.

Члан 72.

Пролази цијеви и електричних водова кроз зидове непропусне за гас између просторије објекта у којој се врше основно мјерење и регулација притиска гаса и помоћних просторија морају бити непропусни за гас.

Члан 73.

(1) За просторију објекта у којој је постављено постројење за регулацију притиска гаса и постројење за мјерење протока гаса треба обезбиједити природну вентилацију.

(2) Доводни и одводни отвори изведени су тако да се осигура попречно струјање или провјетравање.

(3) Доводни и одводни отвори изведени су тако да је у свим околностима осигурана њихова ефективна површина и да не постоји могућност затварања одводних отвора.

(4) Одводни отвори морају бити на што већој висини, директно на супротном спољњем зиду у односу на доводне отворе, или прикључени на вертикални одводни канал.

(5) Отвори за провјетравање морају бити опремљени заштитним решеткама или мрежицама са отворима величине до 1 cm².

(6) Потребна ефективна површина вентилационих отвора у односу на тлоцртну површину надземних затворених објеката треба да буде у складу са Прилогом 16. овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 74.

(1) Притисак гаса у станицама редукује се и регулише регулаторима притиска у једном или више степени редукције притиска гаса.

(2) Радни притисак регулатора притиска гаса мора бити једнак или већи од максималног радног притиска гаса испред регулатора.

(3) Регулатори притиска морају обезбиједити константан притисак у цијелом регулационом опсегу, а притисак после регулације не може бити већи од максималног радног притиска у систему.

Члан 75.

(1) Испред регулатора притиска обавезно се уграђује сигурносни уређај (сигурносни блокадни вентил), који ће

у случају пораста притиска изнад дозвољене границе аутоматски блокирати проток гаса и који се након активирања мора ручно деблокирати.

(2) Као други сигурносни уређај може се користити и регулатор притиска гаса (монитор регулатор).

(3) С циљем избјегавања пречестог активирања сигурносно блокадног вентила, иза регулатора притиска уграђује се сигурносни уређај (сигурносни одушни вентил), који се активира код мањих колебања притиска и који се у нормалан режим враћа аутоматски.

(4) Не могу се користити сигурносни одушни вентили са пуним отварањем (потпуним испуштањем).

(5) Сигурносни уређај који штити инсталацију и гасовод од прекорачења максималног радног притиска мора бити подешен тако да притисак после регулатора не може да порасте за више од:

1) 50% од максималног радног притиска који износи до 0,5 bara,

2) 0,5 bara од максималног радног притиска који износи од 0,5 bara до 3 bara,

3) 15% од максималног радног притиска који износи од 3 bara до 60 bara,

4) 10% од максималног радног притиска који износи више од 60 bara.

(6) Аутоматски вентил за блокирање протока гаса, кад је у комбинацији са сигурносним одушним вентилом, мора се подесити тако да затвори гасовод на притиску 10% већем од притиска отварања сигурносног одушног вентила, а да при томе напрезање у цијевима и цијевним елементима не буде веће од 75% од доње границе еластичности материјала од кога су цијеви и цијевни елементи израђени.

(7) Ако је притисак у улазном и излазном гасоводу у станици већи од 6 bara, изван зграде станице, на улазном и излазном гасоводу, мора се, у складу са прописима о заштити од пожара поставити, односно уградити запорни орган.

Члан 76.

(1) На хоризонталном дијелу гасне инсталације, на мјесту испред регулатора притиска и мјерења протока гаса, мора се уградити филтер, који ће задржавати механичке честице и течност из гаса.

(2) Филтер мора бити изграђен за максимални радни притисак гаса у доводном гасоводу са коефицијентом сигурности 2 и испитан притиском за 50% већим од максималног радног притиска.

(3) За контролу запрљаности филтерског улошка мора се предвидјети манометар за мјерење диференцијалног притиска.

(4) За улошке филтера мора се употребити материјал отпоран на воду и уље и који не може да се цијепа и распада под дејством струје гаса.

(5) На најнижем дијелу тијела филтера мора се налазити испусна цијев пречника најмање 25 mm, која се затвара двјема кугластим славинама.

(6) Филтер се сматра дијелом инсталације и не подлијеже прописима о опреми под притиском.

Члан 77.

(1) Ако после редукције притиска гаса могу наступити услови за формирање хидрата, гас се мора загријавати прије редукције притиска гаса.

(2) За загријавање гаса може се употријебити топла вода или пара.

(3) Није дозвољено загријавање гаса директним пламеном.

(4) Измјењивач топлоте мора бити изграђен тако да издржи максимални притисак гаса у доводном гасоводу испред мјернорегулационе инсталације са коефицијентом сигурности 2 и испитан притиском за 50% већим од максималног радног притиска.

(5) Измјењивач топлоте сматра се дијелом инсталације и не подлијеже прописима о опреми под притиском.

Члан 78.

(1) За мјерење протока гаса употребљава се мјерна опрема која:

1) испуњава метролошке услове у складу са прописом којим се уређује метрологија у Републици Српској,

2) има одговарајућу класу тачности према важећим стандардима,

3) је редовно испитивана од стране овлашћене лабораторије,

4) је верификована и жигосана од стране Републичког завода за стандардизацију и метрологију.

(2) Корисник опреме мора посједовати доказе о редовном испитивању и верификацији мјерне опреме.

Члан 79.

Одредбе чл. од 66. до 78. овог правилника примјењују се и на мјерне станице и на регулационе станице.

ГЛАВА VIII

КОМПРЕСОРСКЕ СТАНИЦЕ

Члан 80.

(1) У погледу функционалних захтјева компресорске станице усклађују се са стандардом BAS EN 12583.

(2) У погледу захтјева за изградњу, постављање и испитивање компресора и њихових дијелова потребно је придржавати се стандарда BAS EN 1012-1.

Члан 81.

(1) Компресорске станице могу се постављати испод настрешница или у затвореним објектима.

(2) Зграде компресорских станица и надстрешнице морају бити изграђене од негоривог материјала.

(3) У објекте из става 1. овог члана мора бити уграђен алармно-сигнални уређај, који упозорава на опасност у случају повећане концентрације гаса.

(4) Затворени објекти у којима су постављени компресори и гасне инсталације морају имати најмање два излаза у случају опасности, с тим што се из унутрашњости просторије врата морају отворати без кључа и према ван.

(5) Кровна конструкција затворених објекта мора бити таква да у случају натпритиска попустити прије зидова објекта.

(6) У вањским зидовима затворених објекта морају бити уграђени горњи и доњи отвори за природно провјетравање.

(7) Површина горњих отвора из става 6. овог члана мора износити 1% од површине пода, а отвори морају бити постављени на највишој тачки просторије.

(8) Доњи отвори из става 6. овог члана морају бити постављени на висини 15 cm изнад пода станице и њихова укупна површина мора износити најмање 80% од укупне површине горњих отвора.

Члан 82.

(1) Компресори у компресорским станицама на усисној страни морају бити опремљени сепараторима за одвајање текућине.

(2) Сепаратори за одвајање текућине и сви дијелови гасних инсталација у компресорској станици морају бити изграђени са коефицијентом сигурности 2 и морају се контролисати на чврстоћу због утицаја вибрација у систему које су последица рада компресора.

(3) Сепаратори за одвајање текућине морају бити опремљени показивачем нивоа текућине и уређајем за ручно или аутоматско испуштање текућине.

(4) Осим опремом из става 3. овог члана, сепаратори за одвајање текућине морају бити опремљени и уређајима за сигнализацију прекорачења допуштеног нивоа текућине и

уређајем за аутоматско заустављање рада компресора ако се сепаратор напуни текућином за више од 80% од обима сепаратора или ако се ниво текућине у сепаратору подигне на висину 20 cm испод доњег руба отвора цијеви за излаз гаса.

Члан 83.

Компресорске станице морају бити опремљене сигурносним вентилима са испусним системом капацитета једнаког укупном капацитету компресорске станице или већег од тог капацитета.

Члан 84.

(1) Компресорске станице морају имати запорне елементе за ручно затварање довода и одвода гаса уграђене на удаљености најмање 15 m од објекта станице односно надстрешнице.

(2) У одводни гасовод из компресорске станице мора се уградити неповратни вентил.

Члан 85.

Компресорске станице које имају снагу већу од 735 kW морају имати систем за заустављање рада станица у случају опасности, који мора задовољити следеће услове:

- 1) да затворе довод гаса у станицу и одвод гаса из станице те испусте гас из система станице кроз испусну цијев,
- 2) да зауставе рад компресора и гасних инсталација те прекину довод електричне струје у компресорску станицу, осим за струјна кола која служе за расвјету у случају опасности и струјна кола чије дјеловање може смањити могућност оштећења постројења,
- 3) да се уређајима за заустављање рада, затварање гаса и искључење електричне струје рукује најмање са два мјеста, од којих једно мора бити изван пожарне зоне.

ГЛАВА IX

ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ И УРЕЂАЈИ НА ГАСОВОДУ

Члан 86.

(1) Електричне инсталације и уређаји који се постављају на постројења гасовода и на његове саставне дијелове уграђују се на мјеста која су ван зона опасности од експлозије.

(2) Ако се инсталације и уређаји из става 1. овог члана уграђују на мјестима која су у зонама опасности, уградња и извођење инсталација и уређаја спроводи се на начин и по поступку који су утврђени стандардима и техничким нормативима за такве инсталације и уређаје.

Члан 87.

Електричне инсталације и уређаји који се уграђују на гасоводе и на њихове саставне дијелове морају бити у границама називних вриједности (називне снаге, напона, струје, фреквенције, врсте погона, групе паљења и слично) и заштићени од дејства воде, електричног, хемијског, термичког и механичког дејства.

Члан 88.

Електричне инсталације и уређаји који се постављају на гасовод и на његове саставне дијелове могу бити уграђени у каналима, удубљењима и на сличним мјестима која се не провјетравају само ако је таква градња условљена технолошким захтјевима.

Члан 89.

На мјестима која нису угрожена експлозивном смјешом, а каналима су повезана са мјестима угроженим том смјешом, потребно је на одговарајући начин спријечити продор гаса.

Члан 90.

Прикључци за довод електричне енергије у објекат или у одјељење објекта које је угрожено експлозивном смјешом морају имати прекидач постављен на приступачно мјесто које није угрожено експлозивном смјешом.

Члан 91.

Уређаји и објекти на гасоводу морају бити заштићени од утицаја услед атмосферског пражњења.

Члан 92.

Уређаји и опрема на гасоводу морају бити уграђени тако да се онемогући појава варнице статичког електрицитета који би могао да проузрокује паљење експлозивне смјеше.

Члан 93.

Уређаје намијењене за освјетљавање постројења гасовода и њихових саставних дијелова у погледу конструктивних особина, квалитета, врсте материјала и начина и услова уградње потребно је ускладити са стандардима и техничким нормативима за такву врсту уређаја.

Члан 94.

Уређаји за мјерење и регулацију који се уграђују на гасовод и његове саставне дијелове морају одговарати условима прописаним за њихову уградњу.

ГЛАВА X

АНТИКОРОЗИВНА ЗАШТИТА ГАСОВОДА

Члан 95.

(1) Сви дијелови гасовода морају бити заштићени од корозије.

(2) Надземни делови гасовода који нису галванизовани морају бити заштићени антикорозивним премазима (боје, лакови, епоксидни вишеккомпонентни премази и друго) и/или заштитним облогама (металне превлаке, полипласти и слично). То се мора нанијети у складу са прописима о техничким мјерама и условима за заштиту челичних конструкција од корозије.

(3) Антикорозивна заштита подземних гасовода састоји се од пасивне заштите (премази, облоге) и активне заштите (систем катодне заштите).

Члан 96.

(1) Заштита гасовода из члана 95. овог правилника мора испуњавати следеће услове:

- 1) да не упија воду и да онемогућава пролаз влаге до гасовода,
- 2) да има висок електрични отпор,
- 3) да је хемијски и физички стабилна у току експлоатационог периода гасовода,
- 4) да је термички стабилна у подручју радних температура гасовода,
- 5) да је флексибилна и еластична,
- 6) да се производи у облику који омогућава лако и сигурно наношење на гасовод,
- 7) да са површином метала цијеви ствара чврст спој који је трајан и отпоран на воду и влагу.

(2) Готов изолациони слој на површини предизолованих цијеви мора бити довољно чврст, без оштећења и да може издржати напрезања у транспорту и манипулацији при полагању гасовода.

(3) Изолација мора бити усаглашена са катодном заштитом.

(4) Под утицајем катодне заштите изолација не може да губи своја својства. Изолација, такође, не може да смањује дејство катодне заштите.

Члан 97.

Цијеви од којих се састоји гасовод могу бити изоловане фабрички или на мјесту уграђивања.

Члан 98.

(1) Контрола својства заштитних облога укупаних челичних гасовода проводи се непосредно прије затрпавања,

али и контролним ископавањима током експлоатације гасовода.

(2) При контроли изолације а прије затрпавања гасовода проводи се:

1) визуелни преглед, чиме се утврђује компактност и цјеловитост изолације,

2) контрола дебљине изолације разним разорним и неразорним методама (вртложне струје или ултразвук) на мјестима ручног или машинског намотавања заштитних трака,

3) контрола хомогености (порозности, односно електричне пробојности) изолације помоћу дефектоскопа (ел. детектора) са напоном 5 kV + 5 kV/mm изолационе облоге до највише 25 kV.

(3) На укопаним гасоводима проводи се:

1) контрола хомогености изолације помоћу електронског детектора (Пеарсонова детекција) и слично,

2) аналитичка контрола квалитета изолације параметра система катодне заштите.

(4) Откривене грешке у изолацији морају се поправити изолационим материјалом који одговара материјалу који је употријебљен за изолацију гасовода на начин да квалитет изолације на мјесту поправке одговара квалитету изолације цијеви без оштећења.

(5) Послије поправке из става 4. овог члана потребно је извршити поново контролу изолације високонапонским детектором на електропробојност.

Члан 99.

(1) Прије затрпавања гасовода испитивање изолације на гасоводу мора се обавити визуелно и високонапонским детектором.

(2) Приликом испитивања изолације гасовода високонапонским детектором мора се изабрати испитни напон према типу и дебљини изолације, али не мањи од 10 kV, при чему гасовод мора бити уземљен.

(3) Електрода која се користи при испитивању оштећења изолације високонапонским детектором мора бити еластична и одговарати пречнику цијеви.

(4) Фитинзи и остали дијелови гасовода неправилног облика испитују се посебном електродом.

(5) Брзина провлачења електроде дуж цијевовода мора бити константна и мора бити мања од 20 m/min.

(6) Откривене грешке у изолацији морају се поправити изолационим материјалом који одговара материјалу који је употријебљен за изолацију гасовода на начин да квалитет изолације на мјесту поправке одговара квалитету изолације цијеви без оштећења.

Члан 100.

(1) На мјестима на којима је неопходна међусобна електрична изолација дијелова гасовода морају се уградити изолационе спојнице.

(2) Изолационе спојнице из става 1. овог члана морају бити конструисане за одговарајући притисак, температуру и диелектричну чврстоћу и изоловане од утицаја тла.

Члан 101.

(1) На мјестима на којима се гасовод поставља кроз заштитне цијеви радна цијев мора бити електрично изолована од заштитних цијеви.

(2) Заштитна цијев поставља се у складу са стандардом BAS EN 12954.

Члан 102.

Елементи вјешања гасовода за конструкцију моста, тегови за баласт, сидра за гасовод и метална ојачања изолације морају бити електрично изоловани од гасовода слојем изолационог материјала и постављени тако да не оштећују изолацију.

Члан 103.

Гасоводи се полажу у тло тако да трајно остану изоловани од других подземних металних инсталација.

Члан 104.

Надземни дио гасовода мора бити уземљен на одговарајући начин.

Члан 105.

Гасовод је ефикасно катодно заштићен ако су вриједности заштитног потенцијала у складу са вриједностима датим у стандарду BAS EN 12954.

Члан 106.

(1) Катодна заштита челичних гасовода може се остварити преко система са галванским анодама (од магнезијума, цинка или алуминијума) или преко система са спољним извором једносмјерне струје, који су ефикаснији, еколошки прихватљивији и трајнији.

(2) Системи катодне заштите из става 1. овог члана морају се изградити у складу са стандардом BAS EN 12954, и то најкасније у року од шест мјесеци од полагања гасовода у тло.

(3) Ако систем катодне заштите није изграђен и пуштен у рад у року из става 2. овог члана, потребно је извести привремену инсталацију катодне заштите до изградње предвиђеног система катодне заштите.

Члан 107.

(1) Ако услед дјеловања лутајућих струја постоји опасност од корозије гасовода, та опасност утврђује се, мјери и отклања према стандардима BAS EN 50162 и BAS EN 13509.

(2) За прикључивање уређаја за дренажу потребна је сагласност корисника објеката који узрокују настанак лутајућих струја.

(3) Гасоводи морају бити посебно заштићени од повишене температуре тла које хемијски није неутрално и на мјестима на којима постоје анаеробне бактерије које врше редукцију сулфата у тлу.

Члан 108.

Пројектовањем система катодне заштите морају се обухватити сви утицајни фактори, а посебно:

1) основни подаци о гасоводу који се штити од корозије, односно карактеристике гасовода са геодетским снимком свих подземних и надземних објеката и инсталација,

2) карактеристике тла,

3) програм извођења и резултати теренских мјерења,

4) одређивање параметара и избор система катодне заштите,

5) избор дијелова и опреме за катодну заштиту.

Члан 109.

(1) За контролу рада система катодне заштите гасовода морају се одредити мјерна мјеста за контролу потенцијала, струје и отпора која се постављају на сљедеће дијелове гасовода, и то:

1) на мјеста постављања заштитних цијеви на укрштањима са јавним путевима и пругама,

2) на укрштањима са другим металним инсталацијама,

3) на мјеста постављања изолационих спојница у тлу,

4) на прелазе преко ријека,

5) на мостове,

6) на мјеста прикључка на станицу катодне заштите,

7) на инсталације са галванским анодама,

8) у близини енергетских постројења,

9) на појединим тачкама гасовода гдје се мјери заштитни потенцијал, а не постоји ниједна од наведених ставки.

(2) Највеће растојање између два мјерна мјеста не може бити веће од три километра, а у насељеним мјестима ово растојање не може бити веће од један километар.

Члан 110.

(1) Мјерни каблови се са гасоводом спајају заваривањем, тврдим лемљењем и алуминотермичким заваривањем.

(2) Мјесто заваривања мора се изоловати.

(3) Квалитет изолације на мјесту споја мора одговарати квалитету изолације цијеви прије њеног уклањања ради споја каблова.

Члан 111.

(1) Дионице гасовода које пролазе кроз заштитне зоне изворишта питке воде морају се појачано изоловати.

(2) На дионицама гасовода из става 1. овог члана мјерни изводи за контролу корозије морају се поставити на размацама који нису већи од један километар, а функционисање катодне заштите мора се контролисати најмање четири пута годишње.

(3) Гасоводи који се полажу кроз крашка подручја не морају се ојачано изоловати, али се у погледу мјерних извода и контроле функционисања система катодне заштите поступа у складу са одредбом става 2. овог члана.

Члан 112.

(1) Контрола и одржавање система катодне заштите врши се у складу са стандардом BAS EN 12954.

(2) Сви резултати мјерења и интервенције на систему катодне заштите морају се документовати и чувати у писаној или дигиталној форми тако да се обезбиједе детаљне информације о ефикасности катодне заштите и омогуће провере поређењем.

ГЛАВА XI

ИСПИТИВАЊЕ ГАСОВОДА

Члан 113.

(1) Прије пуштања у рад гасовод и његови саставни дијелови морају се испитати на чврстоћу и непропусност, као доказ исправности и сигурности изграђеног или реконструисаног гасовода.

(2) Испитивање из става 1. овог члана врши се притиском испитног медија, у складу са стандардом BAS EN 12327.

Члан 114.

(1) Испитивање на чврстоћу са водом као испитним медијем проводи се код температуре воде и околине изнад +4 °C са додатим инхибиторима корозије када је то неопходно.

(2) Испитивање се спроводи са минималним испитним притиском мјереним на највишој тачки испитне дионице, при чему се не може прекорачити дозвољено максимално ободно напрезање у материјалу ни једне уграђене цијеви у испитној дионици.

(3) Вода за спровођење испитивања може се узимати из водотока или се може допремати цистернама на локацију уз претходну проверу чистоће.

(4) Прије испуштања воде у околини након пробе на чврстоћу извођач мора спровести лабораторијска испитивања воде.

(5) Ако је потребно, вода из става 4. овог члана пречишћава се или третира на други одговарајући начин.

(6) Приликом пуњења гасовода водом, ради спречавања формирања ваздушних цепова, мора се користити крацер.

(7) Испитивање гасовода обавља се при отвореном рову.

(8) Ако је температура околине у непосредној близини гасовода мања од 2 °C, мора се додати антифриз у испитни медиј.

Члан 115.

(1) Минимални испитни притисак приликом испитивања гасовода и његових саставних дијелова на чврстоћу мора бити већи од максималног радног притиска (МОР) за наведене проценте:

1) за класе локације I и II - за 25%,

2) за класе локације III и IV - за 50%,

3) за заштитни појас зграда, индивидуалних стамбених објеката и индивидуалних стамбено-пословних објеката - за 50%,

4) за блок и чистачке станице на гасоводу - за 50%,

5) за мјерне, регулационе, мјерно-регулационе и компресорске станице - за 50%.

(2) Током испитивања гасовода на чврстоћу обавезно се мјери и прати евентуална промјена температуре испитног медија.

(3) Током испитивања гасовода на чврстоћу испитни притисак не може показати значајнији пад.

Члан 116.

Ако се приликом испитивања чврстоће гасовода и његових саставних дијелова користи ваздух или инертни гас, односно природни гас, дозвољено максимално ободно напрезање у материјалу цијеви у односу на границу развлачења приказано је у Прилогу 17. овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 117.

(1) Ако се на удаљености мањој од 100 m од осе гасовода и његових саставних дијелова налазе зграда, индивидуални стамбени објекти и индивидуални стамбено-пословни објекти, као испитни медиј мора се користити вода.

(2) Ако се прије испитивања гасовода евакуишу људи из објеката из става 1. овог члана, за испитивање гасовода као испитни медиј може се користити ваздух или инертни гас, при чему се испитни притисак мора одржавати најмање осам сати.

Члан 118.

(1) Минимални испитни притисак приликом испитивања гасовода и његових саставних дијелова на непропусност мора бити једнак максималном радном притиску (МОР).

(2) При испитивању гасовода на непропусност испитни притисак мора да се одржава најмање 24 часа.

(3) Гасовод се сматра непропусним ако мјерења температуре и притиска покажу да је количина испитног медијума непромијењена током испитивања.

Члан 119.

(1) Склопови састављени од цијеви и фитинга испитују се прије уградње у гасовод у следећим случајевима:

1) када не могу бити испитани након уградње у постојећу инсталацију,

2) када треба да се поставе у близини фабричких постројења која не могу бити заштићена од посљедица неуспјешног испитивања,

3) када се процијени да посљедице неуспјешног испитивања оправдавају претходно испитивање.

(2) Склопови из става 1. овог члана не морају се након уградње поново испитивати на чврстоћу и непропусност, али сви заварени спојеви којима се склоп уграђује у гасовод морају бити радиографски испитани.

Члан 120.

Све извјештаје и записе о испитивању гасовода и његових саставних дијелова мора да потпише одговорно лице извођача радова и лица која врше стручни надзор.

Члан 121.

Након испитивања, а прије пуштања у рад гасовода и његових саставних дијелова, сачињава се елаборат о пуњењу природним гасом, који садржи:

1) технички опис гасовода,

2) редослијед операција приликом пуњења,

3) планирано вријеме почетка и завршетка операција приликом пуњења,

4) притисак до ког ће се гасовод пунити и количина природног гаса потребна за пуњење,

5) процјену количине природног гаса која ће се испустити у атмосферу у поступку пуњења гасовода.

ГЛАВА XII РАД И ОДРЖАВАЊЕ ГАСОВОДА

Члан 122.

(1) Гасовод и његове саставне дијелове потребно је користити, контролисати и одржавати на начин да се обезбјеђи њихов сигуран, поуздан и безбједан рад.

(2) Коришћење, контролисање и одржавање гасовода и његових саставних дијелова врши се у складу са тачком 10. стандарда BAS EN 1594 и о томе се води посебна евиденција у писаној и/или електронској форми.

Члан 123.

Гасоводи или дијелови гасовода који се више неће користити морају се физички одвојити од цјевоводног система, уређаја или постројења, очистити од угљоводоника и запаљивих смјеша, инертизовати и затворити у складу са стандардом BAS EN 12327.

ГЛАВА XIII

ДАЉИНСКИ НАДЗОР И УПРАВЉАЊЕ И СИСТЕМ ВЕЗА

Члан 124.

Ради остварења безбједног коришћења и одржавања гасовода, неопходно је успоставити информациони систем за даљински надзор, управљање и прикупљање података.

Члан 125.

Систем за даљински надзор и управљање мјерно-регулационе станице треба да обезбјеђи даљински пренос следећих података:

- 1) часовни и дневни проток природног гаса,
- 2) притисак на мјесту мјерења протока природног гаса,
- 3) температуру на мјесту мјерења протока природног гаса,
- 4) статус положаја (отворено/затворено) улазне противпожарне славине испред мјерно-регулационе станице,
- 5) улазни и излазни притисак,
- 6) диференцијални притисак на сваком филтеру, ако се у мјерно-регулационој станици врши филтрирање,
- 7) улазну и излазну температуру,
- 8) статус положаја (отворено/затворено) сваког сигурносног прекидног вентила,
- 9) притисак иза сваког степена регулације код вишестепених регулација,
- 10) положај контролног вентила за ограничење протока или притиска гаса, када такав вентил постоји на мјерно-регулационој станици,
- 11) температура воде на улазу у котларницу и излазу из котларнице,
- 12) статус рада пумпе у котларници,
- 13) хемијски састав природног гаса тамо гдје постоје гасни хроматографи и ако постоје техничке могућности.

Члан 126.

Системом за даљински надзор и управљање на мјерно-регулационој и компресорској станици обезбјеђује се управљање извршним органима вентила који имају техничку могућност за даљинско управљање, а у складу са захтјевима оператера транспортног система.

Члан 127.

Одредбе чл. 125. и 126. овог правилника односе се и на мјерне станице и регулационе станице у складу са функцијом коју имају у систему за транспорт природног гаса.

Члан 128.

С циљем остваривања безбједног и несметаног преноса информација које се односе на коришћење и одржавање гасовода неопходно је обезбједити телекомуникационе

услуге за пренос података и говора са енергетским субјектом који обавља дјелатност транспорта и управљања транспортним системом.

ГЛАВА XIV

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 129.

(1) Управни надзор над спровођењем одредби овог правилника врши министарство надлежно за област енергетике.

(2) Инспекцијски надзор над спровођењем овог правилника врши Републичка управа за инспекцијске послове.

Члан 130.

Захтјеви за издавање локацијских услова за гасоводе радног притиска већег од 16 бара који су поднесени прије ступања на снагу овог правилника окончаће се по одредбама правилника који је био на снази у вријеме подношења захтјева.

Члан 131.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о техничким нормативима за безбједан транспорт природног гаса магистралним гасоводима и гасоводима за међународни транспорт ("Службени гласник Републике Српске", број 64/16).

Члан 132.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 05.06/020-1680/19
16. маја 2019. године
Бањалука

Министар,
Петар Ђокић, с.р.

ПРИЛОГ 1.

Ширина заштитног појаса зграда, индивидуалних стамбених објеката и индивидуалних стамбено-пословних објеката зависно од притиска и пречника гасовода

Пречник гасовода	Притисак од 16 бара до 50 бара	Притисак > 50 бара
	M	m
≤ DN 150	30	30
DN 150 до DN 500	30	50
DN 500 до DN 1.000	30	75
> DN 1.000	30	100

Ширина заштитног појаса зграда, индивидуалних стамбених објеката и индивидуалних стамбено-пословних објеката зависно од притиска и пречника гасовода, у изузетним случајевима

Пречник гасовода	Притисак од 16 бара до 50 бара	Притисак > 50 бара
	M	m
≤ DN 125	10	10
DN 125 до DN 300	15	25
DN 300 до DN 500	20	30
DN 500 до DN 1.000	30	50

ПРИЛОГ 2.

Минимално потребна растојања гасовода од насељених мјеста и градова за гасоводе притиска већег од 50 бара

1) 3a DN ≤ 300	100 m
2) 3a 300 < DN ≤ 600	150 m
3) 3a 600 < DN ≤ 800	200 m
4) 3a 800 < DN ≤ 1.000	250 m
5) 3a 1.000 < DN ≤ 1.200	300 m
6) 3a 1.200 < DN ≤ 1.400	350 m

ПРИЛОГ 3.

Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом

	Притисак 16 bara до 50 bara (m)				Притисак од 50 bara (m)			
	DN ≤ 150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤ 1.000	DN > 1.000	DN ≤ 150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤ 1.000	DN > 1.000
Некатегорисани путеви (рачунајући од спољне ивице путног појаса)	10	10	10	10	10	10	10	10
Локални путеви (рачунајући од спољне ивице путног појаса)	10	10	10	10	10	10	10	10
Регионални путеви (рачунајући од спољне ивице путног појаса)	20	20	20	20	20	20	20	20
Магистрални путеви (рачунајући од спољне ивице путног појаса)	20	20	20	20	20	20	20	20
Ауто-путеви и брзи путеви (рачунајући од спољне ивице путног појаса)	40	40	40	40	40	40	50	50
Железнички колосиједи (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	50	50	50	50	50	50	50	50
Подземни линијски инфраструктурни објекти (рачунајући од спољне ивице објекта)	0,5	1	3	5	3	5	10	15
Нерегулисан водоток (рачунајући од уреза Q 100 god. воде мјерено у хоризонталној пројекцији)	5	10	10	15	10	20	25	35
Регулисан водоток или канал (рачунајући од брањене ножице насипа, мјерено у хоризонталној пројекцији)	10	10	10	10	25	25	25	25

ПРИЛОГ 4.

Минимална растојања подземних гасовода од надземне електромереже и стубова далековада

	Паралелно вођење (m)	При укрштању (m)
< 20 kV	10	5
20 kV < U ≤ 35 kV	15	5
35 kV < U ≤ 110 kV	20	10
110 kV < U ≤ 220 kV	25	10
220 kV < U ≤ 440 kV	30	15

ПРИЛОГ 5.

Минимална растојања спољне ивице надземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом

	Притисак од 16 bara до 50 bara (m)	Притисак > 50 bara (m)
Путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног – путног појаса)	40	40
Железнички колосиједи (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	50	50

ПРИЛОГ 6.

Минимална растојања објеката који су саставни дијелови гасовода од других објеката

	Објекти који су саставни дијелови гасовода (удаљености у m)					
	МТС, МС и РС					
	Зидане или монтажне	На отвореном или под настрешицом	Компресорске станице	Блок-станице са испуштањем гаса	Чистачке станице	
Грађевински и други објекти	≤ 30.000 m³/h	> 30.000 m³/h	За све капацитете	< 2 mlrd m³/god.	> 2 mlrd m³/god.	За све капацитете
Зграде, индивидуални стамбени објекти и индивидуални стамбено-пословни објекти	15	25	30	100	500	30
Производне фабричке зграде и радионице	15	25	30	100	500	30
Складишта запаљивих течности*	15	25	30	100	350	30
Електрични водови (надземни)	За све објекте: висина стуба далековада + 3 m					
Трафостанице*	30	30	30	30	100	30
Железничке пруге и објекти	50	50	50	50	100	50
Индустријски колосиједи	15	15	25	25	50	15

Ауто-путеви и брзи путеви	40	40	40	40	100	40	40
Магистрални путеви	20	20	20	20	50	20	20
Регионални путеви	20	20	20	20	30	20	20
Локални путеви	10	10	10	10	20	10	10
Водотокови	изван водног земљишта						
Шеталишта и паркиралишта*	10	15	20	15	100	30	30
Остали грађевински објекти*	10	15	20	30	100	15	15

* Ова растојања не односе се на објекте који су у функцији гасоводног система.

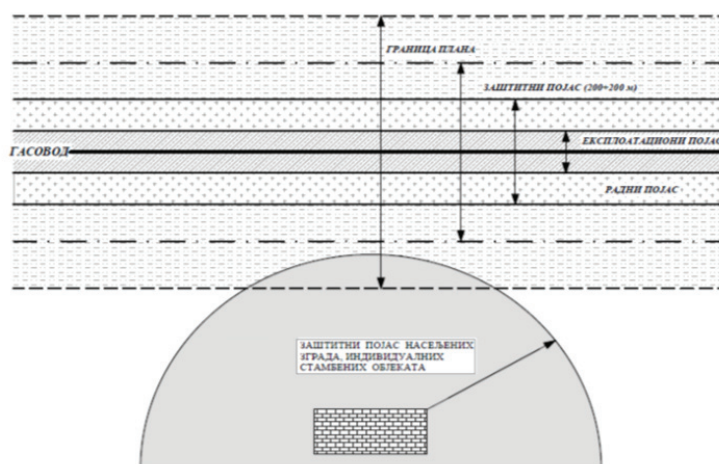
ПРИЛОГ 7.

Ширина експлоатационог појаса гасовода зависно од притиска и пречника гасовода

Ширина експлоатационог појаса	Притисак од 16 bara до 50 bara (m)	Притисак > 50 bara (m)
Пречник гасовода до DN 150	10	10
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	12	15
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1.000	15	30
Пречник гасовода изнад DN 1.000	20	50

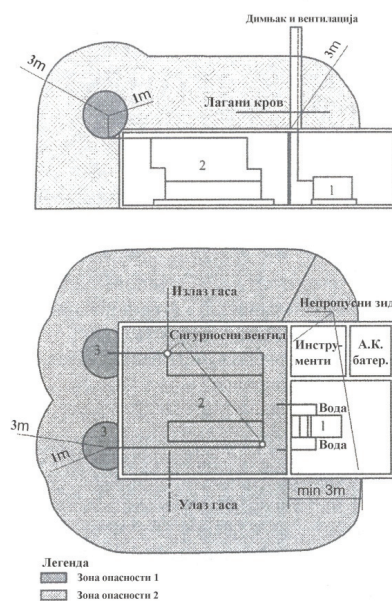
ПРИЛОГ 7а.

Дефинисање појасева за потребе планирања, изградње и коришћења гасовода

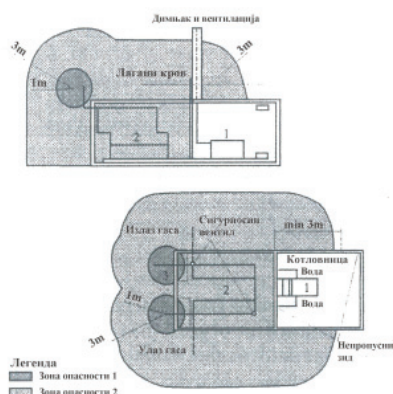

ПРИЛОГ 8.

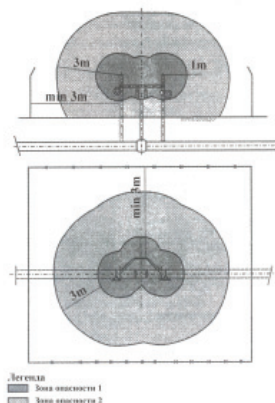
Графички приказ зона опасности за објекте који су саставни дио гасовода притиска мањег или једнаког 50 bara

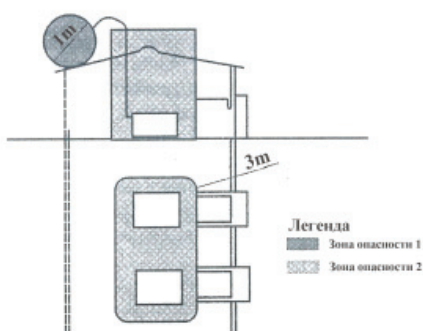
Слика 1: Мјерно-регулациона станица са уређајима за телеметријски пренос – секундарни извор опасности

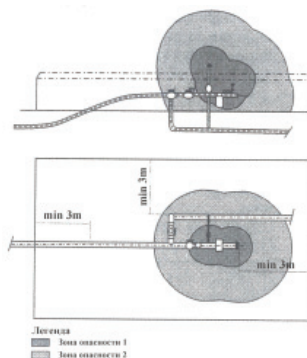
Слика 2: Мјерно-регулациона станица – секундарни извор опасности

Слика 4: Блок-станица на гасоводу – секундарни извор опасности

Слика 3: Компресорска станица на гасоводу – секундарни извор опасности

Слика 5: Чистачка станица на гасоводу – примарни извор опасности

ПРИЛОГ 9.

Минимална дебљина зида цијеви на равном дијелу гасовода

Дебљина зида гасовода са радним притиском већим од 16 бара рачуна се у складу са техничким нормама за транспорт и дистрибуцију гаса - стандард BAS EN 1594.

Минимална рачунска дебљина цијеви износи:

$$T_{min} = \frac{DP \times D}{20 \times \sigma_p}$$

уз услов:

$$\sigma_p \leq f_0 \times R_{t,0.5}(\theta)$$

гдје је:

T_{min} израчуната минимална дебљина зида цијеви, без додатка на корозију и негативне толеранције израде – mm

DP пројектни притисак – bar

D спољни пречник цијеви у складу са стандардом BAS EN ISO 3183 – mm

Ако је D_i унапријед одређено, $D = D_i + 2 T_{min}$, гдје је D_i унутрашњи пречник – mm

σ_p ободно напрезање због притиска – N/mm²

f_0 пројектни фактор

$f_0 \leq 0,72$ за подземне дионице, осим станице

$f_0 \leq 0,67$ за станице

$R_{t,0.5}(\theta)$ одређена минимална граница развлачења на пројектној температури – N/mm² тако да:

за температуру једнаку или нижу од 60 °C

$$R_{t,0.5}(\theta) = R_{t,0.5}$$

за температуру вишу од 60 °C

вриједност одређене минималне границе развлачења треба да буде коригована за температуру

$R_{t,0.5}$ минимална граница развлачења на температури средине – N/mm², у складу са BAS EN ISO 6892-1

Приликом избора стандардне дебљине цијеви израчунатој минималној дебљини додају се специфична доња вриједност толеранције и додаток за корозију. Добијена вриједност треба да је већа или једнака стандардној дебљини зида цијеви (Прилог 10). Материјал и његове карактеристике бирају се према важећем стандарду.

Минимална дебелина зида цијевог лука

У случају коришћења цијевних лукова са полупречником мањим од 20 D, да би гасовод издржао максимално оптерећење услед унутрашњег притиска, потребно је да минимална дебелина зида цијевог лука буде:

- са унутрашње стране зида:

$$T_{min} = \frac{2R - 0,5 D}{2R - D} \times \frac{DP \times D}{20 \times f_0 \times R_{t 0,5}(\theta)}$$

- са спољашње стране зида:

$$T_{min} = \frac{2R + 0,5 D}{2R + D} \times \frac{DP \times D}{20 \times f_0 \times R_{t 0,5}(\theta)}$$

гдје је:

R - полупречник лука дуж осе симетрије - mm.

ПРИЛОГ 10.

Минималне стандардне дебелине зида цијеви челичних гасовода за притиске веће од 16 bara, према стандарду BAS EN 1594.

DN	< 100	150	200	250	300	350	400	500	600	> 600
D (mm)	< 114,3	168,3	219,1	273	323,9	355,6	406,4	508	610	> 610
T _{min} (mm)	3,2	4	4,5	5	5,6	5,6	6,3	6,3	6,3	1% D

ПРИЛОГ 11.

Пројектни фактор напона f_0 који се узима за израчунавање T_{min} зависно од класе локације гасовода

Класа локације	Пројектни фактор f_0
Класа локације I	0,72
Класа локације II	0,6
Класа III	0,5
Класа IV	0,4

ПРИЛОГ 12.

Минимална висина надслоја мјерена од горње ивице гасовода зависно од класе локације гасовода

Класа локације	Минимална висина надслоја (cm)	
	A	B*
Класа локације I	80	60
Класа локације II, III и IV	100	80
У заштитном појасу стамбеног објекта	110	90

* Примјењује се само за терене на којима је за израду рова потребан експлозив.

ПРИЛОГ 13.

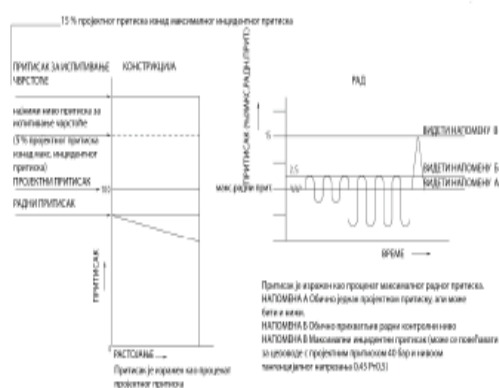
Минимална висина надслоја мјерена од горње ивице цијеви код укрштања са другим објектима

Објекат	Минимална висина надслоја (cm)	
	A	B*
до дна одводних канала путева и пруга	100	60
до дна регулисаних корита водених токова	100	50
до горње коте коловозне конструкције пута	135	135
до горње ивице прага железничке пруге	150	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150	100

* Примјењује се само за терене на којима је за израду рова потребан експлозив.

ПРИЛОГ 14.

Ограничавање притиска у гасоводу

ПРИЛОГ 15.

Минимални полупречници еластичних лукова приликом полагања гасовода зависно од пречника цијеви

Називни пречник	Полупречник лука
NO 100	350 m
NO 150	350 m
NO 200	400 m
NO 250	450 m
NO 300	450 m
NO 350	450 m
NO 400	450 m
NO 450	550 m
NO 500	550 m
NO 600	600 m
NO 650	700 m
NO 700	800 m
NO 750	850 m

ПРИЛОГ 16.

Потребна ефективна површина вентилационих отвора у односу на тлоцртну површину надземних затворених објеката

Бруто тлоцртна површина A/m ²	Минимална ефективна површина вентилационих отвора
A ≤ 15	5% тлоцртне површине пода
15 < A ≤ 25	4% тлоцртне површине пода
A > 25	3% тлоцртне површине пода

ПРИЛОГ 17.

Дозвољено максимално ободно напрезање у материјалу цијеви у односу на границу развлачења

	За ваздух и инертни гас	За природни гас
1) за класу локације I	80%	80%
2) за класу локације II	75%	30%
3) за класу локације III	50%	30%
4) за класу локације IV	40%	30%
5) за заштитни појас стамбених зграда	40%	30%

785

На основу члана 20. став 7. Закона о култури ("Службени гласник Републике Српске", број 66/18) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар просвјете и културе, 8. маја 2019. године, д о н о с и

П РА В И Л Н И К**О ПОСТУПКУ ВОЂЕЊА РЕГИСТРА УМЈЕТНИКА И РЕГИСТРА СТРУЧЊАКА У КУЛТУРИ****Члан 1.**

Овим правилником прописује се поступак вођења Регистра умјетника и Регистра стручњака у култури.

Члан 2.

Регистар умјетника и Регистар стручњака у култури води Министарство просвјете и културе (у даљем тексту: Министарство), у складу са Законом о култури (у даљем тексту: Закон).

Члан 3.

(1) Регистар умјетника у култури води се у електронском облику.

(2) Регистар умјетника у култури воде лица запослена у Министарству која ће имати приступну шифру која омогућава уписивање података.

Члан 4.

(1) Попуњавање рубрика у Регистру умјетника у култури обавља се уписивањем одговарајућих података у назначеном простору у електронском обрасцу.

(2) У Регистар умјетника у култури уписују се следећи подаци:

- Одјељак 1 - Основни подаци о умјетнику:
 - датум уписа,
 - име и презиме умјетника,
 - држављанство,
 - мјесто пребивалишта,
 - подручје дјеловања у култури,
 - број радова,
 - регистарски број умјетника,
 - датум брисања из Регистра,
 - напомена;

2) Одјељак 2 - Подаци о промјенама у Регистру умјетника у култури:

- редни број промјене,
- регистарски број умјетника,
- датум статусне промјене,
- врста статусне промјене.

Члан 5.

(1) Физичко лице може бити уписано у Регистар умјетника у култури ако испуњава опште и посебне услове, у складу са Законом.

(2) Општи услови које физичко лице треба да испуњава да би било уписано у Регистар умјетника у култури су:

1) да је држављанин Републике Српске и Босне и Херцеговине,

2) да има пребивалиште у Републици Српској последње три године,

3) да се најмање три године бави умјетничком дјелатношћу, независно од стеченог образовања.

(3) Осим општих услова из става 2. овог члана, физичко лице треба да испуњава и следеће посебне услове:

1) да има континуитет обављања умјетничке дјелатности,

2) доступност, односно јавно објављено умјетничко дјело.

(4) Прописани критеријуми за вредновање услова из става 3. овог члана наведени су у Прилогу 1 овог правилника, који чини његов саставни дио.

Члан 6.

(1) Захтјев за упис у Регистар умјетника у култури подноси физичко лице.

(2) Уз захтјев из става 1. овог члана кандидати треба да приложе доказе о испуњавању општих и посебних услова:

- овјерену фото-копију увјерења о држављанству,
- овјерену фото-копију увјерења о пребивалишту,
- доказ о континуитету у раду за последње три године,
- доказ о доступности дјела и његовом јавном објављивању.

(3) Документација из става 2. т. 3) и 4) овог члана доставља се у писаној или електронској форми објављеног или реализованог дјела, у форми стручног или научног рада, или у форми документације о јавном наступу или интерпретацији дјела.